

Asia: VN/10659/2024

Lausuntopyyntö valtiovarainministeriön asetuksessa säädettävistä hyvinvointialueen taloustietojen toimittamiseen sovellettavista tietosisällöistä ja teknisistä kuvauksista koskien tilikautta 2025

Palveluluokitukseen ehdotetut muutokset

Erityisesti sosiaali- ja terveydenhuollon palveluihin sekä hallinto- ja tukipalveluihin esityt muutokset

- AURA-palveluluokitukset eivät vastaa suoraan tämänhetkisiin sosiaalihuollon palvelutehtäviin ainakaan vammaispalvelulain osalta. Samaa haastetta vaikuttaa olevan myös työikäisten ja päihde- ja riippuvuuspalveluiden sekä työelämäosallisuuden kokonaisuuksissa. Mikäli AURA-raportointi ja sosiaalihuollon palvelutehtävät eivät ole linjassa toistensa kanssa ja palvelutehtäviin ei ole tehty muutoksia ennen muutoksia AURAn palveluluokituksiin voi käytännön tasolla kustannusten irrottaminen yhdestä palvelutehtävästä toiseen olla erittäin haastavaa. Raportoinnin kustannukset voivat tällöin olla kohtuullisen suuriakin ja vaativat paljon käsityötä / tietojärjestelmäkehittämistä / kouluttamista.
- Positiivista on, jos muutokset aidosti poistavat erillisraportointia
- Luokituksissa tulisi myös huomioida nykyistä paremmin hyvinvointialueiden palvelujen kehittämistarpeet, jotta hyvinvointialueet voisivat riittävästi hyödyntää valtiolle kerättäviä taloustietoja oman toimintansa kustannustehokkuuden parantamiseen.

Huomautamme, että AURA-palveluluokitusten tulisi mahdollisimman läheisesti noudattaa sosiaali- ja terveydenhuollon palvelutehtävissä käytettäviä termejä ja sisältöjä.

Tililuetteloon ehdotetut muutokset

Erityisesti asiakasmaksukohtaiset ja perhehoidon tilit, ICT-tilit, lääkkeet ja hoitotarvikkeet (sisäiset tilit) sekä tulkkauspalvelut

- ICT-tilien muutokset auttavat seurantaa, mutta haasteeksi voi tulla palvelutoimittajilta hankittujen palvelupakettien purkaminen eri tileille. Riittävä siirtymäaika on tarpeen.

- Tulkkauspalvelukustannusten tekeminen näkyväksi perustamalla niille oma tili on hyvä asia ja tukenee hyvinvointialueille kotoutumislain piiriin kuuluvien palvelujen järjestämisestä koituvien tosiasiallisten kustannusten ja kotoutumisen laskennallisten korvausten tason seuraamista.

Yhteisöt ja yksiköt / HTOLA

Hankintalain mukaisten sidosyksikköjen raportointi

- Tarvitaanko muutos nimenomaisesti AURA-raportointiin vai saadaanko tiedot jo jostain muualta? Tässä on yhteys julkisuuslain muutoksiin ja mahdolliseen sidosyksikköjen tuomiseen sen piiriin. On huolehdittava, että julkisen sektorin toimijat eivät joudu tekemään päällekkäistä raportointia.

Muut huomiot

Tähän voit kirjoittaa kaikki muut huomiot ehdotetuista muutoksista

- Taloushallinnon palvelutoimittajien muutokset ja muutosten vaikutukset AURA-raportoinnin muutoksiin: Seuraavien vuosien sisällä on nähtävissä taloushallinnon palveluiden osalta muutosvaihe johtuen sekä palveluiden tuottamistapojen kehittämisestä että mahdollisista sidosyksikkösääntelyn tuomista muutoksista. Olisiko hyvä arvioida em. muutosten laajuutta ja AURA-raportoinnin muutosten tekemistä uusiin järjestelmiin?
- Raportoinnin muutosten kustannukset pitäisi arvioida kriittisesti suhteessa tämänhetkiseen taloustilanteeseen. Raportoinnin muutoksilla on kustannuksia, joita ei käsittäksemme ole arvioitu. Muutosten tarpeellisuutta tulisi kriittisesti tarkastella suhteessa julkisen talouden tilaan ja muutosten mahdollisesti vaatimiin lisätoihin tai tietojärjestelmämuutoksiin HVA puolella. Hallitusohjelman mukaisesti tulee arvioida huolellisesti kaikki muutokset ja vaikutukset sekä AURAn muutosten osalta, mutta myös siitä näkökulmasta, millaista kuvaa taloustieto tuottaa toiminnasta. On erittäin tärkeää, että AURA-tietojen hyödyntäjille on selkeää, miten tieto tuotetaan ja mitä se kertoo palvelutoiminnasta. Tietojen jatkokäytössä on muistettava tietojen keruun tapa ja realistiset jatkohyödyntämismahdollisuudet.
- Raportoinnin muutokset vaikuttavat koulutustarpeisiin hyvinvointialueilla. Nyt jo tilanne on sellainen, että kouluttamista taloudellisten syiden takia on jouduttu vähentämään. Toivomme, että Valtiokonttori tai muu vastaava kansallinen taho järjestää hyvinvointialueiden vastuuhenkilöille koulutuksia kustannuksitta.
- AURA-raportoinnin yhteydet THL:n talous-, henkilöstö- ja toimintatietojen (TAHTO) tietokantakehitykseen tulee arvioida, jotta sote-palvelujen yksikkökustannusten laskeminen olisi kansallisesti yhtenäistä ja täsmällistä eikä vaatisi päällekkäistä tiedonkeruuta. Tietoa yksikkökustannuksista tarvitaan sote-palvelujen kustannusvaikuttavuuden kehittämisessä, hyvinvointialueiden välisessä laskutuksessa sekä kustannusten korvaamisessa Kelan kautta rajat ylittävän terveydenhuollon tilanteissa.
- AURA palveluluokituksen mukaiset pelastustoimen palveluluokat ovat korostetun yleisellä tasolla. Palveluluokkia on ainoastaan viisi. Pelastustoimen asiakaspalautteen keräämisen tietomallin valmistelun yhteydessä on todettu, että em. palveluluokkien sisällä on keskenään hyvinkin erilaisia pelastustoimen palveluiden osia, joiden kustannushyödyn, laadun ja vaikuttavuuden mittaamisen

tarpeita tulisi tarkastella selvästi AURA luokitusta tarkemmalla tasolla. Nämä pelastustoimea koskevat huomiot osoittavat, että olemassa olevat merkittävät erot toimialojen luokitusperiaatteiden välillä tulisi aiempaa vahvemmin huomioida AURA palveluluokituksen hyödyntämisessä ja jatkokehittämisessä.

- AURA-raportoinnin käyttötarkoitukset ja hyödyt HVALle: AURA-raportoinnin tulisi pitkällä aikavälillä pystyä sekä vähentämään erillistiedonkeruita, että hyödyttämään hyvinvointialueiden omaa kehittämistyötä ja tiedolla johtamista sekä mahdollistaa myös hyvinvointialueiden vertailua. Olennaista on, että tietoja ei kerättäisi vain valtion toimijoiden hyödynnettäväksi ja valtion toimijoiden tarpeista.
- Siirtymäaikojen käyttö ja riittävä aika muutoksille: Tietojärjestelmiin ja toimintaan mahdollisesti tarvittaville muutoksille on varattava riittävästi aikaa ja rahoitusta. Toivomme pidempiä siirtymäaikoja raportoinnin muutoksiin, jotta niihin kyetään varautumaan sekä talousarvioissa että kehittämisen tiekartoissa.

Lisäksi: TATITYY-ryhmässä ei ole edustajaa hyvinvointialueilta. Katsomme, että asia tulee korjata mahdollisimman nopeasti. Kunnilla ja eri ministeriöissä on ryhmässä useampia edustajia, hyvinvointialueille tulee varmistaa samalla tavalla osallistuminen riittävän laajasti valmisteluun. AURA-raportoinnin toteuttaminen vaatii resursseja ja siksi on nykyistä laajemmin ymmärrettävä, millaisia muutoksia raportoinnin muuttamisella on HVA järjestelmiin ja toimintaan (kirjaaminen).

Menna Hanna
Hyvinvointialueyhtiö Hyvil Oy